

Cengiz Aktar: Pontos Soykırımının 100. yıl dönümü

Posted on 21/05/2019

Pontos Soykırımı'nın yıllara yayılmış ama iradî bir yok etme süreci olduğu bugüne kadar ağırlıklı olarak yurtdışında yapılmış çalışmalardan anlaşılıyor. Memlekette ise konu inkâr ediliyor; ya hiç bilinmiyor ya resmî tarihin tahrifatı sonucunda yanlış biliniyor.

Akademiklerin ilgisi sıfır, kanaat önderlerinde gözle görülür bir çaba yok. Üstelik rejimin bunaltıcı baskısı 19 Mayıs'a rejim karşıtı olağanüstü bir anlam yüklemişken kimsenin diğer 19 Mayıs'ı görececek niyeti yok, rejim var oldukça da olmayacak.

Ermeni Soykırımı ve Seyfo yani Süryani Soykırımı sınırlı da olsa araştırılırken Pontos Soykırımı üzerine çok az doğru bilgi var. (Çilingir'in "Pontos Gerçeği" kitabına ilâveten Serdar Korucu ve Emre Can Dağlıoğlu'nun geçen yıl bu zamanlar Agos'ta çıkan makalesini öneririm).

Karadeniz kıyılarının Rum geçmişi ve bugünü, bırakın tartışmayı, alenen küfür, hakaret ve linç vesilesi. Taptaze örneği bir AKP'linin Rumluk üzerinden ettiği hakarete verilen cevapların en az o hakaret kadar hakaretamiz olmasıydı. Bu aralar pek çok demokratın bel bağladığı "Demokrasi İttifakı"nın bileşeni İYİ Parti vekili Lütfi Türkkan'ın utanç verici paylaşımı şurada.

Pontos, resmî Türkiye'nin duymak dahî istemediği bir konu. Cumartesi Ankara'da Düşünceye Özgürlük Girişimi'nin Pontos toplantısı vilâyetçe yasaklanıverdi. Dışişlerinin 11 Mayıs 2006 tarihli "Sözde Pontus Helenizmi Soykırımı Anıtı" başlıklı ayarı bu "tam siper" savunmayı özetliyor:

“(…) Söзде ‘Pontus soykırımı’ iddialarının hiçbir tarihî ve bilimsel temeli mevcut olmayıp, tarihsel gerçeklerin saptırılmasından ibarettir. Yunanlı yetkililere ve akademisyenlere iki ülke ilişkilerine zarar verecek bu tür söylemlerle ortaya çıkmaları yerine tarihî olayları objektif şekilde değerlendirmelerini öneririz. (...) Hiçbir dayanağı olmayan iddialara konu olan bu adımın Türkiye ile Yunanistan arasında geliştirmeye çalıştığımız işbirliği ve diyalog ruhuyla uyuşmadığı yönündeki görüşümüzü bu vesileyle bir kez daha yinelemek istiyoruz.”

Memleketteki körkütük inkâra rağmen konu yurtdışında epeydir gündemde. Bugüne dek neler yapıldığını öğrenmek için tarihçi Taner Akçam’a danıştım.

19. yüzyıl sonundan itibaren Rumlar ve Süryanilere yapılanları Ermenilere yapılan soykırım ile birlikte ele alma çabaları yeni değil. ABD’de 2000’lerin ortasında başlıyor. 2011’de Chicago’da Ermeni Zoryan Enstitüsü model olarak alınarak kurulan “The Asia Minor and Pontus Hellenic Research Center” bir dönüm noktası. Merkezi kurmada yoğun çaba harcayan George Mavropoulos.

En hayatî desteği de hâliyle Zoryan Enstitüsü ve direktörü George Shrinian veriyor. Mavropoulos işe birçok konferans düzenleyerek başlıyor. İlk konferans 2008’de, ikincisi 2009’da yapılıyor. Akabinde üç konferans daha organize ediliyor. Konferanslar kitap olarak yayımlanıyor. İlk kitap, “The Asia Minor Catastrophe and the Ottoman Greek Genocide” başlığı ile 2012 yılında çıkıyor. İkincisi 2017’de “Genocide in the Ottoman Empire: Armenians, Assyrians, and Greeks” başlığı ile yayımlanıyor.

Osmanlı Soykırım çalışmaları bâbında aybaşında Selânik’te bir ilk yaşandı. Aristoteles Üniversitesi “Osmanlı İmparatorluğu’nun Hristiyan Nüfusunun Soykırımı ve Sonrası, 1908-1923” başlıklı bir konferansa evsahipliği yaptı. Bir ilk, zira 2008’den beri akademinin bu konuya el atması için uğraşılıyor. Çalışmaların akademi bünyesinde devam edecek olması çok önemli bir dönüm noktası. Üstelik eskiden herkes kendi mahallesinde kendi soykırımını konuşurdu, bundan böyle Osmanlının Gayrimüslim nüfusunun yok edilme süreçleri giderek

daha bariz biçimde ve dolayısıyla daha bilimsel bir yaklaşımla, birlikte ele alınacağı benziyor.

Türkiye, yüzyıllık dönümler sayesinde hatırlama, öğrenme, anlama, irdeleme, yüzleşme ve iyileşme fırsatını kaçırdı. Hâlbuki bugünümüz ağırlıklı olarak 1908'den itibaren şekillenmeye başladı. İkinci Meşrutiyet, Balkan Harbi, Bâb-ı Âli Baskını, Cihan Harbi, Soykırımlar, Sevr Antlaşması ve önümüzdeki yıllarda idrak edilecek yüzyıl dönümleri ne toplumun ne akademinin ne kanaat önderlerinin umurunda. Millî, yerli ve resmî ezberler herkese yetiyor. Dünyada yapılan çalışma ve araştırmalar da tezvirat olarak aşağılanıyor. Öyle olunca da kronik hastalıklar nüksedip duruyor.

Bu dönümlerden biri olan 1919 Pontos Soykırımı münasebetiyle, Gayrimüslimlerin tamamen yok edildiği Türkiye'nin, bulunduğu bölgede dinen en homojen ve aynı zamanda en steril memleket hâline geldiğini hatırlatayım. Keza Cumhuriyetin bu temel üzerinde yükseldiğini. Hakeza bu devâsa medeniyet kayıplarını idrak etmedikçe kat'iyen normalleşemeyeceğimizi...

Kaynak: AhvalNews